

Sint Martinus

Jaargang 42 nr. 1

PASEN 2016

Het parochieblad verschijnt vier keer per jaar:

nr. 1 Vasten / Pasen

nr. 2 Zomer

nr. 3 Herfst

nr. 4 Advent / Kerst

Het volgende nummer verschijnt eind mei

De redactie sluit op 1 mei 2016.

Redactieadres

Witte de Withstraat 2A

9726 EC Groningen

email: redactie@groningen.okkn.nl

Abonnementen

Het parochieblad is een uitgave die kosteloos wordt verstrekt aan leden, gastleden en belangstellenden. Als u zou willen bijdragen in de kosten van het parochieblad, dan zijn giften van harte welkom op de bankrekening van de parochie, o.v.v.: bijdrage parochieblad.

Adreswijzigingen

Uw wensen aangaande adressering van dit parochieblad kunt u sturen naar onze secretaris.

Advertenties

Het parochieblad kent een brede verspreiding in de noordelijke provincies, maar ook in de rest van Nederland. Daarom is dit blad een ideale plek om op een betaalbare manier te adverteren. U kunt ook in dit blad adverteren. Neem daartoe contact op met de redactie voor de mogelijkheden en de prijzen. Familieberichten van parochianen, gastleden en belangstellenden kunnen kosteloos worden geplaatst.

WWW

De parochie is ook te vinden op het web.

Kijkt u op onze websites voor Groningen en Friesland op:

www.groningen.okkn.nl

www.friesland.okkn.nl

Bij de kافت:

Palmpasen 2016

Inleiding.....	2
Hilversumse Psalm.....	3
Parochianen stellen zich voor.....	4
De wereld van Jeroen Bosch.....	6
Antje Veldstra.....	8
Pastoor als student.....	10
Medewerkers gezocht.....	11
Lectorencursus.....	11
Dieterich Buxtehude Membra Jesu Nostri.....	12
Fransiscus.....	14
Wie is de mens?.....	16
Kooksels en baksels uit de pastorie.....	18
Vieringen.....	19

Mededeling

De parochie is overgestapt op het landelijke systeem van de ledenadministratie. Hierdoor kan het zijn dat de adressering anders is dan u gewend bent. Zo staat u dan bekend bij de landelijke kerk als lid, gastlid of belangstellende. Mocht er iets niet kloppen of wilt u iets veranderd zien, dan kunt u dit het beste aan de redactie doorgeven. Wij kunnen dit dan melden bij het bisschoppelijk bureau in Amersfoort. Zij kunnen dan bekijken wat er mogelijk is.

Ecce Agnus Dei qui tollit peccatum mundi

In de boog hoog boven het altaar van onze kerk in Hilversum staan de boven dit artikel staande Latijnse woorden: Zie, het Lam Gods, dat wegneemt de zonde van de wereld. Het zijn de woorden waarmee Johannes de Doper Jezus aanwees; het zijn de woorden waarmee de priester vroeger de gelovigen uitnodigde tot de communie, waarbij hij het gezegende brood toonde.

Het is geen indrukwekkend en imponerend beeld, dat voor Jezus Christus gebruikt wordt. Wat is weerlozer en hulpelozer dan een lam? In de dierenwereld wordt het lam slachtoffer, een prooi van wolven. Het is niet in staat zich te verdedigen. Jezus het lam. Beeld van zwakheid. Wel wat anders dan de figuur van Atlas op de koepel van het paleis op de Dam. Die torst de hele aardbol op zijn nek. Dat is een figuur die tot de verbeelding spreekt, die iets presteert. Toch moeten we ons niet verkijken op dat weerloze lam. Het is wel hulpeloos, maar niet machteloos. Het is het lam, dat de zonde van de wereld wegneemt. Het zwakke lam blijkt zo sterk als een leeuw te zijn. Daarom wordt het op veel liturgische voorwerpen ook afgebeeld met de overwinningsvaan in de poot. Het Lam zegeviert. Daarom roepen wij hem ook vlak voor de communie aan met de woorden "Lam Gods, dat de zonden der wereld wegneemt, ontferm U over ons."

Echt verstaan en begrijpen zullen wij het nooit, dat geheim dat een ander onze zonden, ja, de zonden van de hele wereld draagt en wegneemt, dat een ander heel maakt wat wij mensen hebben kapotgemaakt, dat een ander ons

verzoent met onze God, ons in liefde en vrede met Hem verbindt. Wat theologen ook proberen, wij zullen dat nooit kunnen doorlichten of samenvatten in een sluitende theologie/theorie. Wij kunnen er alleen maar van zingen met een

dankbaar hart. Samen met alle heiligen. In de Paaswake aanbidden wij in de grote litanie met de heiligen van alle tijden en plaatsen God en die litanie eindigt in de dankbare en huldigende roep: "Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld, ontferm U, Heer!"

Ik wens u allen een gezegende voorbereidingstijd op het Paasfeest, waarin wij iets mogen begrijpen van de liefde van God voor alle mensen.

Wietse van der Velde, pastoor

600 jaar kerk in Hilversum

Op zondag 17 januari vierden wij samen met de zusters en broeders van de Regenboogkerk en de O.L.V. Parochie een mooie oecumenische dienst in de kerk aan de Nassaustraat. Vandaar trokken wij achter het processiekruis van onze kerk in optocht/processie naar de Grote Kerk aan de Kerkbrink. Daar kwamen wij samen met christenen die zich vanuit andere kerkplekken ook daarnaartoe hadden begeven. Katholieken en protestanten van allerlei snit en kleur kwamen daar samen om het startschot te geven voor een jaar van gedenken. Zeshonderd jaar geleden werd Hilversum een zelfstandige parochie. Veel is er in die zes eeuwen gebeurd. De ene kerk is verdeeld geraakt, geloof en kerk nemen een kleinere plek in de samenleving in. Maar wij weten ook dat wij als christenen elkaar nodig hebben om in de jaren die

voor ons liggen het evangelie van Jezus handen en voeten te geven, de lofzang gaande te houden.

De viering met elementen uit verschillende kerkelijke tradities was feestelijk en inspirerend, de toespraak van de burgemeester stemde tot nadenken, de eensgezinde sfeer gaf hoop. Ik vond het een bijzonder moment toen ik met het processiekruis de verschillende voorgangers in de dienst mocht leiden naar de deur die naar de Kerkbrink opent: samen moeten wij als christenen in deze plaats Hilversum optrekken.

Deze viering inspireerde de heer Henk van ter Meij tot een nieuwe psalm, de Hilversumse psalm, die hij mij toezond.

Wietse van der Velde

HILVERSUMSE PSALM

Bij 600 jaar christendom in Hilversum (1416-2016)

Lied van een kudde onderweg.

*HEER, schapen zijn we;
kudde die eeuw in, eeuw uit
graast van uw Woord.*

*HEER, onze herder bent u;
stem die eeuw in, eeuw uit
in ons midden klinkt.*

*HEER, leid ons,
dag in, dag uit over goede driften;
gedreven kudde samen grazend
naar de nieuwe weidegrond.*

Ab en Janneke Mollema-Pentinga

Daartoe uitgenodigd door de redactie hierbij een inkijkje in ons persoonlijke en kerkelijke verleden en heden. Een mooie rubriek. Zelfs al zien we elkaar, toch leuk om nog wat achtergronden te delen.

We hebben beiden onze wortels in het Groningerland. Janneke werd in 1950 geboren op een boerderij even buiten Harkstede. Ab zag in 1945 het levenslicht. Als gevolg van de onderduik van de ouders, in de nadagen van de hongervinter, in Hoorn (NH). Maar z'n ouders keerden al spoedig terug naar Oldehove en verhuisden later naar Schildwolde-Slochteren. We komen beiden uit een gereformeerd nest, voor de fijnproevers onder de lezers, we waren 'vrijgemaakt'.

Janneke groeide op op de boerderij. De vader van Ab was timmerman. Als achttienjarige verliet Ab het ouderlijk huis en werd beroepsmilitair. Na de onderofficiersopleiding, als radartechnicus, volgde specialisatie in België en plaatsing in Duitsland. Dat duurde niet lang, want de Luchtmacht verschafte de kans om naar de HTS te gaan, de opstap om officier te worden. Het bleek het begin van veel omzwervingen. Nog in de studietijd zijn we getrouwd ('69). Met in '71 Eline, '72 Digna en '76 Arjen werd ons huwelijk rijk gezegend. Ze wonen nu verspreid over dit land; Eijsden (drie kleinkinderen), Amersfoort (twee kleinkinderen) en Groningen (de jongste twee kleinkinderen, die ook af en toe in de kerk in Groningen te bewonderen zijn). We verhuisden nogal eens: Heemstede, Zoetermeer, Kaysville (Utah) USA, Wijk bij Duurstede (Janneke heeft in die

periode als secretaresse gewerkt), Masnuy St Jean (bij Mons) België en tenslotte Houtgehage, waar we in '96 onze huidige woning lieten bouwen. Na het leeftijdsontslag op 55-jarige leeftijd (2000), als lt-kolonel, heeft Ab nog voor Buitenlandse Zaken gewerkt, met name in Darfur en Ethiopië. (2005-'06)

Al die tijd, vooral door het vele reizen en verhuizen en de veelvuldige afwezigheid van Ab, vormde Janneke de 'harde kern', beter gezegd 'hart en ziel' van het gezin. De kinderen konden alle drie 'doorleren', zoals dat heet. Ze vonden hun roeping, hun werk en bovenal partners en vormden gezinnen waarmee ze gelukkig zijn. Wij weten ons 'schathemeltjeriek' gezegend! Janneke is inmiddels al vele jaren actief als begeleidster van het gehandicapten paardrijden in Beetsterzwaag en als vrijwilligster bij de lokale Rode Kruisafdeling, waar ze een aantal bezoeksadressen heeft en bestuurlijk actief is. Ab geniet nu vooral van de roeisport; voorwaarts, met de rug naar de toekomst... Loslaten heet dat. En... we hebben de afgelopen twee winters Madeira ontdekt als 'ons' bloemeneiland... Die houden we er, Deo volente, in!

Al dat verhuizen bracht ook kerkelijke 'verhuizingen' mee. Daar zou een parochieblad mee te vullen zijn, maar in 't kort komt het erop neer dat we lange tijd protestants zijn gebleven. In zijn tijd in Addis Abeba was Ab gast bij de anglicanen. Terug in Nederland (2007) bleek dat hier in het noorden geen anglicaanse gemeenschap was. Toen bleek de Oud-Katholieke Kerk 'in full communion' met de anglicanen. Dat viel

samen met het experiment van pastoor Annemieke Duurkoop in Jorwert. Hij zette in 2009 de stap. Janneke is later overgestapt. Om vooral persoonlijke redenen, trad zij toe in Engelbert. Ab heeft vrijwel vanaf het begin mogen meedoen als kerkmeester en heeft ook de lectorenopleiding mogen volgen. Samen met Albertha, Jeannien en Martin hebben we in mei 2013 van de aartsbisschop in het kerkje van Engelbert het Heilig Vormsel mogen ontvangen.

Intussen is er een en ander gebeurd. Na een toch wel pijnlijk afscheid van 'OK Friesland', is het fijn om nu ook helemaal als paar onze 'draai' te hebben gevonden in Groningen. Daarnaast zijn we zielsdankbaar dat we ook twee keer in de

maand naar de anglicaanse viering mogen, nota bene in onze eigen kerk. Jong, vitaal, volle kerk meestal. Voor ons zijn het twee kanten van dezelfde medaille, de Kerk van Christus, onze Heer, van alle plaatsen en alle tijden (OKG 723).

Wat velen nog niet weten... bij de anglicanen helpen we af en toe als misdienaar.

Ab en Janneke Mollema-Pentinga

Wilt u ook vertellen over uw geschiedenis in en ervaringen met de Oud-Katholieke Kerk? Mail uw tekst naar redactie@groningen.okkn.nl.

De wereld van Jeroen Bosch

Een monster in een doorboord ei, een vliegende vis in de vorm van een boot, een mens met een vogelhoofd, een kop zonder romp maar met voeten, een duivel met vleermuisvleugels – het zijn maar enkele van de bizarre wezens die de schilderijen van Jeroen Bosch bevolken. Maar er zijn ook tegenhangers: paradijselijke wezens, engelen, heiligen, pelgrims. En natuurlijk de Ene, de Volmaakte: Christus.

Het was druk op de tentoonstelling van Jeroen Bosch, maar dankzij een goed toelatingsbeleid toch niet zo vol dat je niet de kans kreeg om de schilderijen goed te zien. Voor twee werken dromden grote groepen samen: De hooiwagen en De tuin der lusten, twee drieluiken, die de pessimistische kijk van Bosch op de mensheid uitbeelden. Kort gezegd: de zonde en dwaasheid zijn de universele kenmerken van de mens en het hellevuur is zijn lotsbestemming.

Op het drieluik De hooiwagen gaat het om de zonde van de hebzucht. Op het linker paneel is de schepping en de val van de mens uitgebeeld, de rechtervleugel laat zien waar het met de mensheid naartoe gaat: de hel, waar mensen op alle mogelijke en onmogelijke manieren gemarteld worden. Het middenpaneel toont een grote hooiwagen, die door een uitgestrekt landschap rijdt, gevolgd door de groten van deze aarden op paarden, onder wie een keizer en een paus, en omringd door boeren, burgers, nonnen en geestelijken die bosjes hooi van de wagen trekken. Christus ziet vanuit de hoogte onaandoenlijk toe, slechts één engel, bovenop de wagen, heeft oog voor Hem.

Hebzucht en wellust

Het ons welbekende grote graaien is hier uitgebeeld. Hooi is een traditioneel symbool voor bezit. Een middeleeuws

Hollands lied zegt dat God het goede van de aarde heeft opgestapeld als een schelf hooi, voor het welzijn van ons allen, maar dat ieder mens alles voor zichzelf wil houden. En omdat hooi weinig waarde heeft, symboliseert het ook de nietigheid van alle aardse gewin. En daarvoor zet de mens zijn onsterfelijke ziel op het spel.

In het middenpaneel van het andere grote drieluik, De tuin der lusten, zien we een groot aantal mensen in een idyllisch

landschap. Zo op het oog gaat het om een paradijselijke toestand, het gouden tijdperk, waarin mens en dier vredig samengaan en de aarde vruchten

voortbrengt. Maar schijn bedriegt: seksualiteit werd in de middeleeuwen met wantrouwen bekeken en het is veelzeggend dat Jeroen Bosch deze tuin gesitueerd heeft tussen de hof van Eden – de zondeval – en de hel – de bestraffing.

Jeroen Bosch wil met zijn schilderijen mensen waarschuwen, Hij doet een beroep op ze. Op schilderijen waarop de kruisdraging en de kruisiging zijn uitgebeeld, zien we dat Christus niet let op de mensen om Hem heen, met hun van haat vertrokken tronies, maar Hij kijkt de toeschouwer aan. Zie de mens. Zie Mij. Volg Mij

Het zijn niet alleen de grote werken die indruk maken. Ik werd getroffen door een klein schilderij dat op de achterkant van één van de kruisdragingen staat. een naakt jongetje dat leert lopen met behulp van een looprek. In zijn hand draagt hij een windmolentje, symbool van het kruis. Het kind vormt een spiegelbeeld met de kruis dragende Christus aan de andere kant van het luik. Het kind Jezus dat van het begin af aan de kruisweg gaat: het raakt ons misschien nog meer dan de grote werken.

Adrie Paasen

Jheronimus Bosch - Visioenen van een genie

De Jheronimus Bosch-tentoonstelling is te zien van 13 februari t/m 8 mei 2016 in het Noordbrabants Museum in Den Bosch. Er gelden speciale openingstijden voor deze bijzondere tentoonstelling. Het museum is van 13 februari t/m 8 mei 2016 dagelijks geopend van 9:00-20:00 en met ingang van 24 maart 2016 van 9:00 tot 23:00 uur. Om verzekerd te zijn van entree dient u vooraf online tickets te kopen. Er gelden namelijk zogenaamde 'time slots' waarin een maximum aantal personen de tentoonstelling tegelijk kan bezoeken.

Bij de tentoonstelling is de rijk geïllustreerde publiekscatalogus 'Jheronimus Bosch – Visioenen van een genie' verschenen. Auteurs: Matthijs IJssink en Jos Koldewij. Nederlands, Engels, Frans en Duits, Het Noordbrabants Museum / Mercatorfonds, 192 pagina's, 140 kleurillustraties, softcover, NL/ISBN 978 94 6230 116 0. Prijs: €24,95

Daarnaast is er een tweedelige monografie over Jheronimus Bosch, waarin de resultaten van het wetenschappelijk onderzoek worden gepresenteerd. Deze bestaat uit de oevrecatalogus 'Jheronimus Bosch, schilder en tekenaar. Catalogue raisonné' en de technische studie 'Hieronymus Bosch, Painter and Draughtsman. Technical Studies', totaal circa 1.000 pagina's.

Iconen schilder je volgens de regels

Na het behalen van haar diploma van de Academie Minerva in Groningen in 1985, begon Antje Veldstra als zelfstandig graficus in houtsnedetechniek. Ze had onmiddellijk artistiek en commercieel succes. Later ging ze iconen schilderen. Hoe is dit begonnen?

Antje zegt hierover: "Mijn zwager schrijft boeken. Op een bepaald moment, omstreeks 2010, vroeg hij mij: "Weet je hoe je iconen schildert?" En ik antwoordde: "Nu niet, maar ik kan een cursus volgen..."

Mijn eerste cursus was in het kerkje van Lettelbert. Onze leraar, Ronald Medema, (die later orthodox is geworden) leerde ons techniek en inhoud. Elke les begon voor ons allemaal met een zingend gebed. Hij zong voor en wij zongen hem na om in de juiste gemoedstoestand te komen. De tweede cursus, met dezelfde leraar was in Bulgarije, in een bergdorpje bij de Griekse grens. Wat daar echt bijzonder was, was dat wij het echte klooster konden zien met de monniken die erin woonden en kerken vol met iconen. De derde cursus was in een klooster in Brabant, ook met dezelfde leraar. Zelfstandig iconen schilderen kan ik niet, alleen met begeleiding. Het is volgens mij goed om bij een leermester te blijven.

Omdat een icoon altijd naar een bestaand voorbeeld geschilderd wordt, mogen de leerlingen zelf de voorbeeldicoon kiezen. Ik heb tot nu twee iconen geschilderd met contrasterende expressie. De eerste icoon die ik nageschilderd heb, is de aartsengel Michael, de grote Aanvoerder van de Hemelse Legerscharen. Hij draagt de wereld op zijn linkerarm en heft zijn

staf met zijn rechterhand. De oorspronkelijke icoon, geschilderd in ca.1350-1360, hangt in het Byzantijns Museum van Athene. Mijn tweede icoon heb ik geschilderd naar het voorbeeld van Christus Pantokrator uit het begin van de zesde eeuw. De oorspronkelijke icoon hangt in het Catharineklooster in de Sinaiwoestijn. Christus Pantokrator wordt altijd geschilderd als streng, ernstig; de engel Sint Michael als warm en zacht.

Wat is het schilderkunstig aspect? Je schildert volgens de klassieke regels van donker naar licht. Dat betekent dat je begint met donker, bijvoorbeeld donkergroen of -bruin. En... het laatste wat je schildert is "het hoogste licht"- het licht rondom de ogen en boven de wenkbrauwen. Je werkt met eitempera. Ik maak dit zelf, met eidooier en pigment. Dat vind ik boeiend.

Hoe zie ik het verschil tussen het werken met iconen en mijn werk als zelfstandig graficus die houtsneden maakt? De intensiteit van het werk is hetzelfde, maar... als je een week een icoon schildert, komt de icoon naar je toe. Je krijgt een groeiend contact met iets, je bouwt een gevoel op, heel apart en intensief."

Joanna Paszkiewicz-Jaegers

terug in de collegebanken

Dat is wel even wennen hoor, weer terug naar de universiteit. In februari ben ik namelijk begonnen met de masteropleiding tot leraar Godsdienst en Levensbeschouwing aan Tilburg University. Nee, niet helemaal naar Tilburg hoor, maar wel twee keer in de week naar Utrecht. Wel even een opgave, maar het brengt me – die korte tijd dat ik er pas zit – al zoveel moois!

Het gaat verder dan alleen maar droog leren van didactische competenties, het gaat erom dat je als leraar vanuit je eigen vaardigheden leert hoe jij dit vak gaat geven. Daarvoor worden ons handvatten gegeven door middel van wetenschappelijke reflectie en praktijkopdrachten om die vaardigheden verder te ontwikkelen. Je eigen bron is daarbij belangrijk. Daarbij is de benadering duidelijk katholiek-christelijk. Dit blijkt vooral uit de inbedding van de colleges binnen de basis van het katholiek onderwijs in Nederland. Dat betekent niet dat je alleen maar binnen die tak aan de slag kan. Het is en blijft natuurlijk een universitaire opleiding, die tot zelfstandigheid opleidt (en dat als beste algemene universiteit van Nederland).

Maar waarom terug in de collegebanken? Hier ligt een aantal redenen aan ten

grondslag. De eerste en belangrijkste reden is dat ik naar deze opleiding ben toegegroeid en er daarom ontzettend veel zin in heb. Het lijkt mij waanzinnig leuk om leerlingen te helpen bij het ontwikkelen van hun kijk op godsdienst en levensbeschouwing, iets wat ze steeds minder van huis uit meekrijgen. Ten tweede is het belangrijk om extra inkomen te genereren voor ons gezin, gezien mijn beperkte aanstelling binnen de kerk. Als laatste merkte ik dat het programma van deze opleiding heel erg gericht is op identiteit. Dat komt naar voren in het extra filosofische vak dat ik heb gekozen over katholieke c.q. christelijke identiteit, maar tot nu toe merk ik dat in alle vakken. Wie ben je zelf en wat betekent jouw christelijk geloof daarin en wat betekent dat allemaal voor jouw visie op het onderwijs? Dat vind ik bijzonder interessant, temeer omdat het ook helpt bij de vraag wat de identiteit is van onze oud-katholieke kerk. Zeker in tijden van verandering en vernieuwing kan de identiteit van een kleine kerk als de onze onder druk komen te staan. Een belangrijk punt dat ik in verband daarmee onlangs geleerd heb, is dat identiteit van individuen en organisaties ontstaat uit een zekere behoefte aan stabiliteit en balans. Je kunt niet alleen maar op vernieuwing insteken. Daarbij is men in het onderwijs - volgens enkele onderzoeken - tot de conclusie gekomen dat de vele vernieuwingen in het onderwijs relatief weinig hebben opgeleverd. Ik ben dus van plan mijn nieuwe kennis goed ten dienste te stellen van onze kerk.

Graag hou ik jullie via deze korte berichtjes op de hoogte.

Pastoor Victor

Zoals velen misschien wel weten zijn er ideeën om een beter orgel aan te schaffen voor onze kerk. Met een ander orgel is er meer mogelijk qua ondersteuning tijdens de vieringen. Natuurlijk kost dit enorm veel geld. Aangezien we nog geen actieve commissie geldwerving hebben, is het erg moeilijk om plannen te maken en uit te voeren om geld bij elkaar te sparen hiervoor. Ideeën zijn er wel, zoals een actie: "adopteer een orgelpijp". Eddy is bezig met de muzikale en technische kant van een eventueel aan te schaffen orgel en zal daar in het volgende parochieblad wat over schrijven. We zouden echter heel graag mensen bereid willen vinden om te helpen.

Zo zijn er wel meer klussen waar we als kerkbestuur niet aan toe komen. Er zijn handige mensen nodig die helpen bij karweitjes, maar ook mensen die willen helpen om de financiën bij elkaar te krijgen. Zo willen we graag op korte

termijn de de geluidsinstallatie geregeld hebben. Dit is niet alleen voor onszelf, ook Grace Anglican Church heeft behoefte aan zo'n geluidsinstallatie. Zo zijn er meer plannen die blijven liggen en activiteiten die niet ontwikkeld kunnen worden door gebrek aan menskracht.

Zo zijn er ook ideeën voor een bijbelgroep en enkele keren per jaar een kindernevendienst en jongere vieringen. Veelal komen deze vragen ook van mensen van buiten de parochie die zo een extra toegang tot onze kerk zoeken. Het zijn dingen die de drempel kunnen verlagen.

We zouden dus graag met allerlei dingen aan de slag willen en zouden het heel erg leuk vinden als u ons daarbij wilt helpen.

Het kerkbestuur

Lectorencursus

In september 2016 gaat er weer een nieuwe lectorencursus van start.

De opleiding tot lector geeft de deelnemers allereerst een introductie in een aantal aspecten van het christelijk geloof. Zonder de pretentie een volwaardige theologische opleiding te bieden komen onderwerpen als exegese Bijbelse spiritualiteit, dogmatiek (oud-katholieke) spiritualiteit en liturgie aan bod. Bovendien wordt er aandacht besteed aan dictie en voordracht, aan de presentie als

voorganger en het 'je bewegen in de liturgie', en aan het maken van voorbeden.

Het tijdsbeslag bestaat uit zestien zaterdagen tussen september 2016 en juni 2018, en één weekend (voor een retraite). Heeft u als actieve parochiaan interesse in deze cursus, om zo de kerk en de parochie in haar taken bij te staan, dan kunt u uw interesse uiten bij het kerkbestuur. Graag horen we van u en uw reactie, zodat we op tijd de aanmeldingen kunnen regelen.

Dieterich Buxtehude Membra Jesu Nostri

Jeroen Bosch - De kruisiging

Mediteren bij het lichaam van Jezus, je gedachten richten op delen van zijn lichaam, het roept een wat onbehaaglijk gevoel bij ons op, zoals bij verhalen over mensen die zich zo concentreren op de wonden van Jezus, dat ze zelf de stigmata

gaan vertonen. Wat ons betreft blijft het bij een kruis met een niet te opvallend corpus, en brood en wijn als symbool van lichaam en bloed; fysieker hoeft het niet te worden. We zijn wel katholiek, maar niet zo katholiek.

De protestantse organist en componist Dieterich Buxtehude (1637-1707) dacht daar anders over. De titel van zijn bekendste werk luidt voluit: *Membra Jesu nostri patientis sanctissima*, De zeer heilige delen van het lijdende (lichaam) van onze Jezus. De cyclus bestaat uit zeven cantates, die elk verbonden zijn met een ander, door de kruisiging geteisterd lichaamsdeel (*membrum*) van Christus, vertrekkend van de voeten en opstijgend naar het hoofd: voeten, knieën, handen, zijde, borst, hart en aangezicht. Iedere cantate bestaat uit zes delen: een sonata door het strijkorkest, een Bijbeltekst, gezongen door het koor, dan drie strofen uit de middeleeuwse hymne *Salve mundi salutare* (Gegroet, redder van de wereld), en een herhaling van het koor met de Bijbeltekst.

Er had natuurlijk makkelijk iets duisters en griezeligs kunnen ontstaan, vergelijkbaar met de katholieke kerken, die ik als protestants kind binnensloop in de jaren vijftig: vol duistere hoeken en lugubere details zoals openliggende harten en uitgerekte ledematen, maar dit werk heeft de helderheid en transparantie van een gotische kathedraal, waarvan de bogen oprijzen naar de hemel. Het accent ligt niet op het lijden, maar op de verlossing.

Dat begint al bij de gekozen Bijbelteksten, waarin het lichaamsdeel dat centraal staat in de cantate genoemd wordt, ze zijn als een opmaat, een opgang, bijvoorbeeld in Aan de voeten: “Zie, over de bergen komen de voeten van de vreugdebode...“(Nahum 2.1). Het zit ook in de keuzes die Buxtehude maakt, bijvoorbeeld in het vierde deel van dezelfde cantate: “De nagels in uw voeten, de harde slagen en de diepe striemen, ik omarm ze vol overgave.” Hij had ervoor kunnen kiezen om in harde dissonanten de slagen en

striemen te beklemtonen, maar in plaats daarvan legt hij de nadruk op: “Ik omarm ze vol overgave.”

Het gaat in dit werk niet om het fysieke aspect, maar om de gedachtenis, niet alleen aan de verschrikking van zijn kruisiging, maar vooral aan de liefde die eruit spreekt. In *Membra Jesu nostri* staan niet, zoals in de passies van Bach, het verhaal en de dramatiek centraal: de teksten uit de middeleeuwse hymne zijn reflecties op het lijden van Christus; de gelovige ziet Christus aan het kruis hangen, spreekt hem aan, wordt geraakt door zijn lijden, belijdt zijn eigen schuld en vraagt om genade.

Niet alleen de tekst, ook de muziek is reflectief en intens en staat ver af van de theatrale en virtuoze orkestraties van Bach. Het orkest is klein gehouden: twee violen, een cello, een orgel. Ontroerend is de gevoelige, kwetsbare *viola da gamba*, die toegevoegd wordt in het gedeelte dat over het hart gaat: de verinnerlijkte toon past bij het enige niet zichtbare lichaamsdeel.. Het samenspel van instrumenten en stemmen is huiveringwekkend schoon, passende versieringen voeren de muziek tot ongekende hoogten. Ontroerend mooi is de symbiose van mystiek en transparantie, nergens droevig, wel ontroerend en verheffend.

Tekst en vertaling zijn op internet te vinden. Youtube biedt uitvoeringen, maar een CD is natuurlijk mooier.

Adrie Paasen

Met het verhaal van Henk van Os

Van 5 maart t/m 5 juni 2016 presenteert Museum Catharijneconvent de tentoonstelling over een van de beroemdste heiligen ter wereld: Franciscus van Assisi. De veelzijdige heilige is al eeuwenlang een inspiratiebron voor kunstenaars. Wie was Franciscus van Assisi? Wat waren zijn idealen en hoe gingen kunstenaars met Franciscus' gedachtegoed om? De tentoonstelling geeft aan de hand van prachtige kunstwerken van beroemde kunstenaars antwoord op deze vragen. Kunsthistoricus prof. dr. Henk van Os is gastconservator. Op meeslepende wijze neemt hij de bezoeker mee door zijn afscheidstentoonstelling als universiteitshoogleraar.

Vele gestalten

Een bijzondere natuurliefhebber, een mysticus, een man met overweldigend charisma, een wonderdoener, een gevierd prediker voor wie zelfs de vogels uit de bomen kwamen, een man met een enorm inlevingsvermogen in anderen. De vele gestalten van Franciscus (1181/1182-1226) spreken tot de verbeelding van grote kunstenaars van de dertiende tot en met de twintigste eeuw. Kunstwerken van onder anderen Taddeo di Bartolo, Fra Angelico, Ludovico Carracci, Bernardo Strozzi, Rembrandt en Escher roepen verstillend en een mystieke sfeer op. Samen geven ze een indrukwekkend overzicht van de verbeelding van Franciscus door de eeuwen heen.

Dierenvriend en inspirator

Extra aandacht wordt in de tentoonstelling besteed aan de relatie tussen Franciscus en de natuur en het verband tussen de heilige enierendag.

Nog altijd bezoeken jaarlijks enkele miljoenen mensen de kerk in Assisi waar het lichaam van Franciscus begraven ligt. Aan de hand van persoonlijke verhalen wordt duidelijk dat Franciscus voor velen nog steeds een inspiratiebron is. Ook komt de religieuze navolging van Franciscus aan bod.

Gastconservator Henk van Os

In 2016 neemt Henk van Os afscheid als universiteitshoogleraar aan de Universiteit van Amsterdam. De tentoonstelling Franciscus vormt samen met een collegereeks aan de Universiteit van Amsterdam het sluitstuk van zijn universiteitshooglerschap. De oudirecteur van het Rijksmuseum is met recht een expert te noemen als het gaat om de uitbeelding van Franciscus. Al meer dan een halve eeuw houdt deze heilige hem bezig. Henk van Os: 'De kunst van Franciscus loopt als een rode draad door mijn loopbaan als kunsthistoricus. Geen heilige heeft ooit zo'n rage in de beeldende kunst doen ontstaan. Het gaat om kunstwerken die je nooit meer kunt

vergeten en die je leven en werk beslissend beïnvloeden.' Zijn wens om een tentoonstelling te maken over Franciscus gaat nu in Museum Catharijneconvent in vervulling.

College Henk van Os

Op zondag 10 april om 15.00 uur geeft Henk van Os een college in TivoliVredenburg in Utrecht over Franciscus van Assisi. Hij neemt de toehoorders mee in de wereld van de kunstgeschiedenis. Meeslepende en persoonlijke verhalen brengen prachtige kunstwerken van grote meesters dichterbij dan ooit. Kaarten voor het college zijn verkrijgbaar via www.tivolivredenburg.nl. Alle lezingen en activiteiten bij de tentoonstelling zijn te vinden via www.catharijneconvent.nl.

Publicatie

Bij de tentoonstelling verschijnt een rijk geïllustreerde publicatie. In dit boek zijn nieuwe inzichten over Franciscus samengebracht vanuit diverse disciplines. Specialisten van verschillende vakgebieden nemen de lezer mee op een tijdreis door de kunstgeschiedenis: van de vroegste kunstwerken waarop Franciscus is afgebeeld tot aan zijn verbeelding in de moderne kunst, van Giotto tot Fra Angelico, van Carracci tot Rubens, Rembrandt en Escher. In het boek is uitgebreid aandacht voor de bronnen over Franciscus' leven en hoe mensen in latere tijden omgingen met zijn gedachtegoed.

Wie is de mens...

Wie is de mens, die naar het leven verlangt en goede dagen wenst te zien?" (uit psalm 34) RB proloog, 15-16

Met een zekere regelmaat kom ik mensen tegen die vragen: "Wat is dat nu, dat monastieke leven?" Met eenvoudige woorden probeer ik dan uit te leggen dat het er bij de monnik en moniale om gaat het ganse leven en alle aspecten van het leven te betrekken op het zoeken van God.

Nochtans stelt Benedictus de vraag van de psalmist aan de monnik: 'Verlang je naar goede dagen, verlang je gelukkig te zijn?' Daar gaat het toch om als je monnik of moniale wordt: in deze levensvorm een gelukkig mens te worden. God is geen concurrent van het leven, integendeel. In het evangelie van Johannes 10, 10 zegt Jezus: 'Ik ben gekomen opdat zij leven zouden hebben, en wel in overvloed'. Hoe proberen monniken en monialen dit concreet te maken in hun monastieke

Uit reacties blijkt dat mensen dan denken dat een monnik en een moniale niet meer van het leven kan en mag genieten. Voor veel van deze mensen staat God zoeken tegenover het gelukkig zijn en voluit leven. Mensen zien vaak de kloostergeloften als een beknotting van het geluk en de menselijke ontplooiing.

leven? Welke visie schuilt er achter deze manier van leven?

Er is natuurlijk veel aan te brengen, maar ik beperk mij hier tot enkele belangrijke levenswaarden van de monnik.

Eén van de belangrijkste waarden,

geïnspireerd door de monastieke traditie, is dat een monnik probeert innerlijke en uiterlijke orde te beleven. De monastieke traditie leert ons, dat juist deze gezonde ordening goed is voor de menselijke ontplooiing en het geluk kan bevorderen.

Wat betekent dit concreet? Laten we eerst beginnen met iets te zeggen over de uiterlijke ordening. Volgens de monastieke traditie is een goede ordening van de dag heel belangrijk. Deze tijdsindeling behelst tijdsblokken voor arbeid, persoonlijk gebed, lezing en studie, voor gemeenschappelijk gebed (getijdengebed), voor ontspanning. Alles in een evenwichtig geheel verbonden met elkaar. Vaste dagstructuren scheppen een sfeer van rust en geven een betere planning en besparen tijd. Deze uiterlijke ordening heeft ook veel te maken met de gelofte van stabiliteit die de monnik uitspreekt bij zijn professie. De stabiele dagordering maakt het mogelijk dat er ruimte en evenwicht wordt gecreëerd om een innerlijke weg te gaan. Uiterlijke ordening en stabiliteit scheppen vrijheid! Chaos maakt ziek en vermoeid, uiterlijke orde geeft ook innerlijke harmonie en rust. Het is het tegenovergestelde van wat mensen vaak denken: dat ordening en structuur een beknotting is van de vrijheid. Nee, juist integendeel, het is een ruggengraat, en dat heeft een mens nodig om rechtop te blijven staan.

Een toepassing en uitbreiding van dit thema is het boek van Peter Van Rompuy: 'Economie zoekt geluk'. De auteur stelt dat economie het menselijk geluk niet mag beknotten of ziek mag maken. Citaat uit de epiloog: 'De onzichtbare hand van de economie moet meer rekening houden met de onzichtbare hand van het geluk.'

In verband met de ontregeling van onze

uiterlijke en innerlijke ordening wil ik ook verwijzen naar de psychoanalyticus Paul Verhaeghe die schreef: "Vandaag is de 'morele' boodschap: je moet zo veel mogelijk genieten. Het resultaat is dat er van langzaam minder plezier is. Dat is de diagnose van onze algemene mentale toestand: depressief genot. We genieten ons te pletter, en eigenlijk is niemand nog tevreden. We willen en krijgen alles onmiddellijk, waardoor we slaven worden van dat depressief genot."

We kunnen dus vaststellen dat de monastieke traditie toch wel enig antwoord kan bieden op problemen die zich vandaag in onze ontregelde samenleving voordoen. Een gezonde en goede ordening van tijd en bezigheden is immers meer dan noodzakelijk.

Omdat ik al over de zeshonderd woorden zit voor dit artikeltje zal ik het de volgende keer hebben over de innerlijke ordening als belangrijke monastieke waarde. Want uiterlijke en innerlijke ordening zijn de twee kanten van dezelfde medaille.

Alvast mooie en gelukkige dagen toegewenst!

Broeder Gino

www.goedeherder.be

Who Are
you?

Joodse penicilline

Even een waarschuwing: dit recept is niet voor de vegetariërs onder jullie. Mocht je het zelfs vervelend vinden om erover te lezen dan alstublieft deze rubriek even overslaan.

Toen afgelopen week ons hele gezin getroffen werd door griep en verkoudheid wilde ik maar één ding en dat was een grote pan met kippensoep. Victor moest lachen want ik noemde het "Joodse penicilline" en daar had hij nog nooit van gehoord. Nu ben ik eens even gaan speuren op internet waar ik die wijsheid toch vandaan zou kunnen hebben en wat blijkt: het is algemeen bekend. Op gezondheidsnet.nl staat: 'Joodse moeders wisten het allang: ben je zwaar verkouden of heeft de griep je in zijn greep, dan is er maar één ding dat echt helpt: kippensoep. En niet zo maar een paar hapjes, maar elke dag - en liefst tweemaal daags - een flinke kom vol.'

Zelfs Lucas, die helemaal geen grote soepeter is, vond deze soep zo lekker dat het vanaf nu zijn 'allerliefste lievelingssoep' is. Ik moet wel erg hard nadenken wat ik er allemaal in dit recept heb gedaan, want ik ben eigenlijk van: ...een beetje van dit ..en een beetje van dat. Maar ik zal mijn best doen. Dit recept is voor een echt grote soeppan, dus mocht je een kleine pan soep willen maken alle hoeveelheden zelf even aanpassen. Ik hoop dat jullie allemaal gespaard zullen worden voor de griep, maar als je hem toch krijgt, werkt niets beters dan rust...en veel Joodse penicilline!

Beterschap en eet smakelijk!

Marijn Scheijde

Kippensoep

- 2 stukken kippendijen en een borststuk
- een halve stronk bleekselderij
- 2 grote winterpenen
- een stuk gember (duimgrote)
- 3 hele tenen knoflook
- 2 hele gedroogde chili's
- 2 preien
- 2 a 3 blokjes kippenbouillon
- 3 blaadjes laurier
- bladselderij met steel en al
- eventueel wat kant-en-klare (diepvries)soepgroente
- naar smaak wat sambal
- vermicelli

Bereidingswijze:

- De kipstukken onder flink wat water zetten en zo een drie uur zachtjes laten koken.
- Terwijl dat opstaat de alle andere ingrediënten toevoegen, behalve de diepvriesgroente en de vermicelli. Dat kan een stuk later.
- Terwijl de kip kookt, komt er best wat schuim boven drijven. Dit met de schuimspaan er af scheppen. Als alles die drie uur heeft geprutteld voorzichtig het vet dat bovenop drijft afscheppen.
- De kip uitbenen en weer terug doen in de soep, samen met de diepvriesgroente en de vermicelli.
- Voor de smaak deed mijn moeder vroeger altijd een pakje kippensoep erdoorheen, dus dat doe ik ook maar is niet noodzakelijk.
- De gember, chili's en laurier eruit halen en alles op smaak brengen.

Vieringen

De parochie houdt elke 1e, 3e en evt 5e zondag van de maand haar vieringen om 11.00 tenzij anders aangegeven. De vieringen worden gehouden in de parochiekerk aan de Witte de Withstraat 2 te Groningen. Dit is ca.10 minuten lopen van station Groningen. Op zondag is er vrij parkeren in de straat. Ook is parkeergarage Westerhaven om de hoek.

Op de 2e en 4e zondag van de maand zijn er anglicaanse vieringen in ons kerkgebouw. Deze vinden plaats om 10.30. Meer informatie is te vinden op www.gracechurchgroningen.com.

Tevens zijn er op de 2e en 4e zondag van de maand oud-katholieke vieringen om 10.30 in de statie Twente. Meer informatie daarover is te vinden op www.twente.okkn.nl

Meditatie

Elke dinsdagavond is er de mogelijkheid om te mediteren in onze kerk van 19.30 tot 20.00 (inloop vanaf 19.15). Na de meditatie kunt u nog de completeen meebidden. Op de eerste dinsdag van de maand kan men blijven om even na te praten.

woensdag 23 maart 19.30

Chrismamis (kathedraal in Utrecht)

donderdag 24 maart 20.00

Witte Donderdag (wit)

1e lezing: Exodus 12, 1-14 blz. 91

2e lezing: I Korintiërs 11, 23-32 blz. 92

Evangelie: Johannes 13, 1-15 blz. 93

vrijdag 25 maart 20.00

Goede Vrijdag (rood of zwart)

1e lezing: Wijsheid 2, 1 en 12-24 blz. 406

2e lezing: Exodus 12, 21-28 blz. 97

Evangelie: Johannes 18, 1-19, 42 blz. 98 ev.

zaterdag 26 maart 21.30

Paaswake

zondag 27 maart 10.30

Eerste Paasdag (wit)

Anglicaanse viering in het Engels

zondag 3 april

Beloken Pasen (Wit)

1e lezing: Handelingen 2, 42-47 blz. 410

2e lezing: Openbaring 1, 12b-20 blz. 410

Evangelie: Lucas 24, 13-35 blz. 411

zondag 17 april

vierde zondag van Pasen (Wit)

1e lezing: Handelingen 13, 26-33 blz. 416

2e lezing: Openbaring 7, 9-11 blz. 417

Evangelie: Johannes 10, 22-30 blz. 417

zondag 1 mei

zesde zondag van Pasen (Wit)

1e lezing: Handelingen 14, 8-18 blz. 421

2e lezing: Openbaring 21, 10-12 en 22-27 blz. 422

Evangelie: Johannes 14, 23-29 blz. 422

donderdag 5 mei 11.00

Hemelvaart van de Heer (Wit)

1e lezing: Handelingen 1, 1-11 blz. 424

2e lezing: Hebrëeën 9, 24-28 blz. 425

Evangelie: Lucas 24, 49-53 blz. 425

zondag 15 mei

Pinksteren (Rood)

1e lezing: Joël 2, 28-32 blz. 429

2e lezing: Handelingen 2, 1-11 blz. 429

Evangelie: Johannes 20, 19-23 blz. 430

zondag 29 mei

zondag na Pinksteren 4 (Groen)

1e lezing: I Koningen 8, 22-30 en 41-43 blz. 441

2e lezing: Galaten 1, 1-10 blz. 442

Evangelie: Lucas 7, 1-10 blz. 443

Carla van der Burg
Uitvaartverzorging

www.carlavanderburg.nl
Telefoon 050 3186636

*Samen.
Zorgvuldig.
Passend.*

Elk afscheid is het begin van een herinnering

Niets is zo moeilijk als afscheid nemen van een geliefd persoon.
Het is een proces vol verdriet, machteloosheid en onzekerheden.
Daarom is mijn uitvaartverzorging gebaseerd op persoonlijke aandacht.

Klaar staan voor nabestaanden zolang het nodig is.
Luisteren naar herinneringen.
Emoties een plaats geven.

Tijd bieden om in alle rust een keuze te maken.
Alleen dan ontstaat een uitvaart met een persoonlijk karakter.
Een begrafenis of crematie die echt in het teken staat van de overledene en recht doet aan de emoties van de achterblijvers.

Caroline de Widt

De Pol 9, 9321 VA Peize
www.vlinderuitvaartverzorging.nl

050-5035453

Retouradres:
Witte de Withstraat 2A
9726 EC Groningen

Port Betaald

